

ENTREVISTA AMB MARIA BENEYTO, PREMI DE LES LLETRES VALENCIANES

Per a Maria Beneyto, escriure en castellà és més fàcil -diu-, però l'esforç del valencià és un plaer. El seu nom està vinculat inevitablement al bilingüisme, ha rebut una llarga llista de guardons com ara el Premi València de Poesia, el Ciutat de Barcelona, el de la Crítica Valenciana, l'Ausiàs March, el Calvina Terzaroli i el de les Lletres Valencianes, i enguany a més de publicar *Balneario* està a punt d'acabar una novel·la i un llibre de poemes.

-PER a un editor valencià, publicar poesia en valencià no és una de les apostes més rendibles. Per a un poeta

que pot escollir el castellà, escriure en valencià és també córrer un risc. En el seu cas, és una aposta personal per la llengua pròpia?

-Escriure en la nostra llengua era un risc molt més important abans que ara, per les circumstàncies polítiques principalment. Ara ho és encara, però en una mesura que no té punt de comparació. Rendibles o no, els llibres de poesia requereixen una mena d'esperit de sacrifici, difícilment recompensable.

-En escriure, què la fa decidir-se pel valencià o el castellà?

-No hi ha precisament una decisió. En el meu cas, és més aviat una indecisió o qui sap si una irremeiable forma de duplicar-me com a dona lletraferida. Pel meu gust, pot ser escolliria el nostre valencià, però he de confessar que el fet d'escriure en castellà em

resulta més fàcil. En valencià escric més a gust però amb més esforç.

Ser escriptor és sempre un goig i un martiri, ara i abans. Personalment, abans rebia una gran atenció de la crítica i aquesta és una de les coses que trobe a faltar

---

-El valencià ha sigut, potser, la llengua per a expressar la intimitat?

-Abans sí. Abans escrivia una poesia més íntima i potser més lírica en la nostra llengua (el raconet de la intimitat, la proximitat benvolguda de la família, el paisatge, la mar...). I en castellà em decantava per un realisme segurament més intel·lectual, que potser m'allunyava un poc de mi mateixa. Però ara no. Ara el sentiment, més unificat temàticament, potser no té altres diferències que la manera d'expressar-lo.

-El mar desde la playa isqué en novembre del 99 i més recent encara és *Balneario*, d'enguany. El 97 va eixir la reedició dels contes *La gent que viu al món*, el llibre de poemes *Elegies de pedra*

trencadissa i un recull de la totalitat de la seua poesia valenciana. Amb aquest ritme, ben segur que deu estar a punt de traure un nou treball.

-Bé, ara estic acabant la novel·la Regreso a la ciudad del mar, i en valencià tinc un llibre de poemes per aclarir i ordenar, sense títol encara, que requereix per a mi una atenció molt més gran que l'escriptura en castellà i per això va desenrotllant-se lentament. Ara la Generalitat també vol publicar-me un llibre amb il·lustracions de Miquel Navarro i recentment Ricardo Bellveser em demanà un llibre per a l'Alfons el Magnànim.

En valencià, hi ha una diferència abismàtica entre el món editorial actual i el de fa vint anys, i més encara amb el de fa trenta o quaranta anys per raons de tothom conegudes

-Si títols no li'n falten, tampoc guardons. Té premis estatals, internacionals i de la seua terra. Tot i així, se sent suficientment valorada a València?

-Sí, i massa. Fa poc de temps em preocupava i considerava com una mena de menyspreu que els meus llibres en castellà nasqueren signats per la Ley del silencio, ja que la premsa nostra no es dignava a concedir-los una crítica. Però això ja és una qüestió que ha deixat de preocupar-me, al costat de tots els altres honors que la meua estimadíssima ciutat em concedeix.

-Aquesta manca d'atenció o de descens de vendes quan un autor valencià és traduït al castellà l'han patida altres escriptors que són ben llegits en la nostra llengua.

-Jo no he sigut mai traduïda d'una llengua a l'altra, però amb tot pense que no seria mala idea. Una versió castellana de La dona forta i altres llibres de poesia o narrativa castellana traduïts potser farien més homogeni el públic lector que només llig una llengua o altra.

-Vosté du molts anys escrivint i publicant. Quines diferències troba entre l'actual món editorial valencià i el de fa vint anys?

-En valencià hi ha una diferència abismàtica entre el món editorial actual i el de fa vint anys, i més encara fa trenta-quaranta anys, per raons de tothom conegudes.

-Com de diferent és ser escriptor en valencià ara i ser-ho en aquells moments?

-Ser escriptor és sempre un goig i un martiri, ara i abans. Personalment, abans rebia una gran atenció de la crítica i aquesta és una de les coses que trobe a faltar. D'altra banda, no tinc cap queixa, tot el contrari.

-La poesia continua considerant-se un gènere minoritari, lligat a la intel·lectualitat, i sobretot menys comercial que la narrativa. Creu que les editorials valencianes haurien d'apostar més per ella?

-El llenguatge poètic i l'expressió poètica requereixen també una sensibilitat intel·lectual i emotiva que no tot el món posseeix. I ací cal recórrer a «la inmensa minoria» de Juan Ramón Jiménez. La narrativa no fa pensar, no fa patir de la mateixa manera. La narrativa distrau i crec que té una altra missió menys important i més intel·ligible al mateix temps. Però pense també que els editors i els que no ho són haurien d'esforçar-se a fer més accessible el món de la poesia, tan poc enlairat, tan tancat en si mateix.

El llenguatge poètic i l'expressió poètica requereixen també una sensibilitat intel·lectual i emotiva que no tothom posseeix

-Coneix els treballs de les noves generacions de poetes en valencià? I creu que aquestes donaran un nou estímul al gènere?

-Conec alguns autors molt interessants que m'atrauen i coincideixen en moltes de les coses que jo mateixa diria. Gent jove entre els quals no em sento vella, que ja és miracle, i que pense que té un futur esplèndid. Gent que donarà (està donant-ho ja) una important empenya a la nostra poesia (i que també a mi me la dóna i és d'agrair).

-Si haguera d'escollir un dels seus llibres, quin seria?

-Personalment jo triaria La dona forta d'una banda, i de l'altra un dels últims llibres en castellà, encara inèdit, que porta l'estrany títol de Casi un poco de nada.

-Quin espai imagina que ocuparà la poesia en valencià a les llibreries del futur?

-No sé si hi haurà llibreries en el futur o si la difusió de la literatura es farà per Internet o cosa semblant. En tot cas, la nostra poesia destinada a créixer no pot retrocedir i creixerà amb el meu aplaudiment tan fort que l'absència mai no podrà esborrar.

ANA GIMENO